

Terms of Reference (ToR)
Culture & Human Rights Cohort – Strengthening Cultural Rights and Social Transformation in Ukraine
Phase II of the UNESCO Art-Lab for Human Rights and Dialogue

Proposal Submission Deadline: July 20, 2025

Project Duration: August 2025 – October 2025

Contact Email: art-lab@cultpz.org

1. Background

The war in Ukraine has profoundly disrupted cultural heritage and cultural life, leaving communities vulnerable and underserved. Cultural rights, including access to and participation in cultural life as emphasized in the UNESCO 2005 Convention on the Protection and Promotion of the Diversity of Cultural Expressions, are essential for fostering resilience and inclusion, especially during crises.

Phase I of the UNESCO Art-Lab for Human Rights and Dialogue implemented between Q4 2023 and Q3 2024 provided training and financial support to 22 artists, equipping them to use a Human Rights-Based Approach (HRBA) to address human rights challenges through intercultural dialogue, leveraging their artistic and cultural mediums.

Whilst the first phase of the project demonstrated strong results, the possibility for systemic scaling appeared challenging with a UNESCO-supported report by Lanka.pro revealing critical gaps in the capacities of cultural operators towards these objectives: many cultural actors lacked systematic HRBA training, limiting their ability to address inequalities and protect cultural rights, and marginalized groups, including LGBTI+ individuals, rural populations, and the homeless, remained underrepresented in cultural initiatives.

These findings underline the urgent need for targeted investment to strengthen the cultural sector's capacity to promote cultural rights and social transformation at scale in contexts of conflict.

2. Purpose and rationale

The overarching goal of this initiative is to enhance the role of arts and culture in advancing human rights and social engagement through dialogue in Ukraine. By strengthening the cultural sector's capacity to integrate Human Rights-Based Approaches (HRBA), the project seeks to create long-term, systemic change in how art, culture and human rights intersect. This phase of the Art-Lab programme is supported by UNESCO's Heritage Emergency Fund and will address gaps in knowledge, institutional capacity, and collaborative networks, ensuring that cultural initiatives actively contribute to the protection and promotion of human rights through dialogue.

The initiative is structured around two interconnected pillars: the **Culture & Human Rights Cohort** and the **Guide for Human Rights and Social Engagement through Arts & Humanities**. Together, these components aim to embed HRBA principles into cultural practice while generating knowledge and policy recommendations that can drive broader change.

A total of five (5) NGOs will be selected to join the **Culture & Human Rights Cohort**, a collective initiative developed under the framework of the **UNESCO Art-Lab for Human Rights and Dialogue**, and locally coordinated by the **Cultural Platform Zakarpattya NGO (Cultural Platform)**. Each selected NGO will receive a **grant of USD 10,000** to implement **small- to medium-scale cultural or artistic projects**, to be carried out within a maximum period of **three (3) months**, with all activities to be completed by **the end of October 2025**.

Eligible proposals may include, but are not limited to: **community art workshops, participatory exhibitions, public space interventions, intergenerational practices, oral history / storytelling projects, digital products (3D and 2D animation videos, multimedia exhibitions, etc.), audiovisual products (audio recordings, radio content – podcast, video content – video clip, web film, video blog, etc.), cultural and artistic products (theatrical performance or play, traditional crafts, performance art, etc.), practical workshops, knowledge exchange sessions**, with a focus on symbolic recovery, resilience, and inclusive participation. Projects will be jointly monitored by the **UNESCO Art-Lab team and Cultural Platform**, and must be developed in line with the programme's core values, including the **promotion of cultural rights, youth engagement, gender equality, and the Human Rights-Based Approach (HRBA)**.

As members of the **Culture & Human Rights Cohort**, the selected organisations will be expected to participate in a series of structured activities that contribute directly to the development of the forthcoming **Guide for Human Rights and Social Engagement through Arts & Humanities**. These activities include: mentorship on project implementation from Cultural Platform; two rounds of in-depth interviews to gather qualitative insights from each NGO's perspective; two hybrid cohort meetings in Ukraine focused on peer exchange, monitoring and reflection; and a dedicated short training session on Cultural Rights and the Human Rights-Based Approach (HRBA), including the integration of living heritage dimensions in cultural practice, gender equality and youth engagement.

In addition, the organisations will participate in two stakeholder consultations and an open consultation involving artists, cultural operators, and civil society actors, which will collectively inform the structure and content of the Guide. Finally, the cohort will take part in a public final event presenting the Guide's key findings and showcasing project outcomes. Participation in these activities is considered essential to ensure a collaborative, inclusive and grounded process of knowledge production across the cohort.

All materials and insights generated throughout the process will be used to inform the final version of the **Guide for Human Rights and Social Engagement through Arts & Humanities**. The resulting publication will be made available as an open-access resource via UNESCO platforms and shared with relevant cultural and human rights networks globally. Participation in interviews, meetings and consultations will be subject to informed consent. Prior to any data collection, each organisation will be asked to approve a consent form outlining how their contributions may be used, quoted, or anonymised in the Guide or related

outputs. UNESCO will ensure transparency and respect for privacy and intellectual contributions throughout the process.

3. Strategic Recommendations for Inclusive and Rights-Based Project Design

Proposals must adopt an explicitly intersectional approach, addressing the multiple and overlapping forms of discrimination that prevent equitable access to cultural life. Special attention should be given to the inclusion of groups that are systematically underrepresented in cultural initiatives, including **women and girls, youth aged 15–24, persons with disabilities, internally displaced persons (IDPs), war veterans and family members of deceased war veterans, residents of rural communities, LGBTQI+ individuals.** Each proposal must actively engage **at least three (3)** of these groups. Projects that reflect **intersecting vulnerabilities** — particularly among less frequently prioritised communities, such as homeless or rural and displaced populations — will be **positively considered during the selection process.** This intersectional approach aims to foster inclusive, rights-based, and transformative cultural action in line with the principles of the Human Rights-Based Approach (HRBA).

Participating organisations are encouraged to integrate the following cross-cutting dimensions into the design, implementation and monitoring of their cultural or artistic projects. These recommendations reflect international standards related to cultural rights, youth inclusion, gender equality, and the Human Rights-Based Approach (HRBA), and are intended to support the development of inclusive, transformative, and sustainable initiatives.

- A. **Rights-Holders and Community Leadership:** Organisations should clearly identify the primary rights-holders involved (e.g. women and girls, youth aged 15–24, persons with disabilities, internally displaced persons (IDPs), war veterans and family members of deceased war veterans, residents of rural communities, LGBTQI+ individuals) and ensure their **active participation throughout all phases** of the project. Communities must be recognised not as passive beneficiaries, but as **co-creators and leaders** of cultural and artistic action. As recognised by the [Fribourg Declaration on Cultural Rights](#), the right to participate in cultural life includes the ability of all individuals and communities to access and contribute to cultural heritage, express identity, and maintain cultural practices freely and without discrimination.
- B. **Youth Engagement and Empowerment:** Projects are encouraged to engage young people meaningfully, incorporating their voices into **planning, governance and delivery**. Initiatives should address **intersectional youth identities** (e.g. rural LGBTI+ youth) and promote their right to access, create, and transmit cultural expressions, in line with the [UNESCO Toolbox for Youth Policy and Programming](#).
- C. **Gender Mainstreaming and Equality:** Gender equality should be integrated across all stages of project implementation. This includes ensuring **equitable representation and leadership** across all gender identities, including non-binary individuals; Participating in gender training and adopting inclusive language; Prioritising cultural content that **challenges gender-based exclusion**, especially in war-related or post-crisis contexts.

D. Meaningful Participation and Accessibility: Projects should employ inclusive and participatory methodologies, ensuring that processes and outputs are accessible and relevant to diverse communities. This includes using local languages, adapting materials, scheduling activities according to community needs, and ensuring the participation of persons with disabilities, migrants, rural youth, and other underserved groups.

E. Empowerment and Capacity Strengthening: Projects are encouraged to include **training or mentoring sessions**, focused on building the capacity of rights-holders and local stakeholders. This includes creating **opportunities for youth, women, and LGBTQI+ individuals** to exercise agency in shaping cultural and social narratives. Activities should promote visibility, decision-making, and leadership in cultural production and public discourse, with the aim of **ensuring the long-term exercise and sustainability of cultural rights**.

4. Transparency, Monitoring, Protection and Submission Requirements

To ensure integrity, protection, and effective coordination, all selected organisations will be required to adopt principles of transparency, accountability, participatory monitoring, and risk sensitivity throughout the implementation of their projects. This includes the establishment of feedback mechanisms (such as community consultations or anonymous surveys) and participatory evaluation methods that address youth, gender, and cultural impact dimensions.

Given the sensitive contexts in which many organisations operate — particularly with displaced populations, LGBTQI+ individuals, survivors of violence, or youth in vulnerable settings — all proposals must integrate basic safeguards for risk assessment, informed consent, and protection of personal and cultural data. Ethical protocols must be context-sensitive and designed to prevent retraumatization or harm, in full alignment with the [UN’s “Do No Harm” principle](#) and [PSEA \(Prevention of Sexual Exploitation and Abuse\)](#) frameworks.

Each applying organisation will be required to submit only one project proposal, along with **two annexes**: [Annex 1](#) – Application Form, which includes the project description, justification of the Human Rights-Based Approach (HRBA), timeline, and organisational background; and [Annex 2](#) – Budget and Administrative Sheet, an Excel document detailing the allocation of the USD 10,000 grant across key expenditure categories (e.g., personnel, services, travel, materials), indicating any co-funding if applicable, and including basic administrative information (project focal point and bank details). These documents will form the basis for the evaluation and selection process of the Culture & Human Rights Cohort.

5. Application Process and Timeline

During the selection period, a **Questions and Answers (Q&A) session** will be held on **July 10th, 2025 (13:00, Kyiv time)** with the team from the **UNESCO Art-Lab for Human Rights and Dialogue** and the **Cultural Platform Zakarpattya NGO (Cultural Platform)**. This session will offer applicant organisations an opportunity to clarify any doubts regarding the programme’s objectives, methodology, and submission process. All interested applicants are strongly encouraged to attend.

All application materials must be submitted in English no later than **July 20th, 2025 (23:59, Kyiv time)**. Proposals received after this deadline will not be considered.

The first implementation meeting of the Culture & Human Rights Cohort will take place on **August 01st, 2025**, marking the official launch of the programme and initiating the onboarding process for the five selected organisations.

Applicants may submit questions regarding this open call via email to **art-lab@cultpz.org** until **July 11th, 2025 (23:59, Kyiv time)**. Please note that questions received after this date will not be considered.

Умови конкурсу

Когорта «Культура і права людини» — Посилення культурних прав і соціальних трансформацій в Україні

Eman II UNESCO Art-Lab for Human Rights and Dialogue

Кінцевий термін подання заявок: 20 липня 2025 року

Тривалість проєкту: серпень – жовтень 2025 року

Контактна електронна пошта: art-lab@cultpz.org

1. Передумови

Війна в Україні суттєво порушила культурну спадщину та культурне життя, залишивши громади вразливими та позбавивши їх належної підтримки. Культурні права, зокрема доступ до культурного життя та участь у ньому, як це підкреслено в Конвенції ЮНЕСКО від 2005 року «Про охорону та заохочення розмаїття форм культурного самовираження», є життєво важливими для зміцнення стійкості та інклюзії, особливо в умовах кризи.

I етап програми UNESCO Art-Lab for Human Rights and Dialogue, що реалізувався із IV кварталу 2023 року до III кварталу 2024 року, забезпечив навчання та фінансову підтримку для 22 митців, надавши їм можливість використовувати підхід, заснований на правах людини (Human Rights Based Approach — HRBA), для розв'язання проблем у сфері прав людини через міжкультурний діалог, спираючись на свої мистецькі та культурні засоби вираження.

Попри те, що I фаза проєкту продемонструвала вагомі результати, можливості для системного масштабування виявилися складними. Звіт Lanka.pro, підготовлений за підтримки ЮНЕСКО, виявив критичні прогалини у спроможності культурних операторів досягати зазначених цілей: багатьом діячам культури бракувало систематичної підготовки з HRBA, що обмежувало їхню здатність протидіяти нерівності та захищати культурні права. До того ж маргіналізовані групи, зокрема ЛГБТІ+ особи, мешканці сільських територій та люди без житла і притулку, залишалися недостатньо представленими в культурних ініціативах.

Ці висновки підкреслюють нагальну потребу в цільових інвестиціях для посилення спроможності культурного сектору просувати культурні права та соціальні трансформації у великих масштабах в умовах конфлікту.

2. Мета та обґрунтування

Загальною метою цієї ініціативи є посилення ролі мистецтва та культури у просуванні прав людини та соціальної залученості через діалог в Україні. Посилюючи спроможність культурного сектору інтегрувати підходи, засновані на правах людини (HRBA), проєкт прагне створити довгострокові системні зміни в тому, як мистецтво, культура та права людини взаємодіють між собою. Ця фаза програми Art-Lab

реалізується за підтримки Фонду реагування на надзвичайні ситуації у сфері спадщини ЮНЕСКО та спрямована на подолання прогалів у знаннях, інституційній спроможності та партнерських мережах, забезпечуючи активний внесок культурних ініціатив у захист і просування прав людини через діалог.

Ініціатива базується на двох взаємопов'язаних компонентах: **Когорті «Культура і права людини»** й **Посібнику з прав людини та соціальної залученості через мистецтво й гуманітарні науки**. Разом ці компоненти мають на меті впровадити принципи HRBA у культурну практику, а також сформувані знання та політичні рекомендації, які можуть сприяти ширшим змінам.

Усього буде відібрано п'ять (5) громадських і благодійних організацій для участі в Когорті «Культура і права людини» — колективній ініціативі, що розроблена в межах UNESCO Art-Lab for Human Rights and Dialogue та координується локально ГО «Культурна платформа Закарпаття» (Культурна платформа). Кожна відібрана організація отримає грант у розмірі 10 000 доларів США для реалізації малого або середнього культурного чи мистецького проєкту протягом максимум трьох (3) місяців, причому всі активності мають бути завершені до кінця жовтня 2025 року.

Допустимі типи проєктів включають, але не обмежуються наступним: **мистецькі майстерні в громадах, інтервенції на конкретних локаціях, партисипативні виставки, міжпоколіннєві фестивалі, проєкти усної історії чи сторителінгу, мистецькі акції в публічному просторі, цифрові продукти або практичні семінари й сесії обміну знаннями з питань культурних прав з акцентом на символічне відновлення, стійкість та інклюзивну участь**. Проєкти спільно моніторитимуть команда UNESCO Art-Lab та Культурна платформа, і вони мають бути розроблені відповідно до основних цінностей програми, зокрема **просування культурних прав, залучення молоді, гендерної рівності та підходу, заснованого на правах людини (HRBA)**.

Як члени Когорти «Культура і права людини», обрані організації братимуть участь у серії структурованих заходів, які безпосередньо сприятимуть створенню майбутнього **Посібника з прав людини та соціальної залученості через мистецтва й гуманітарні науки**. До цих заходів належать: менторська підтримка щодо реалізації проєктів від Культурної платформи; два раунди глибинних інтерв'ю для збору якісних інсайтів із перспективи кожної організації; дві гібридні зустрічі когорти в Україні з фокусом на обмін досвідом, моніторинг та рефлексію; окремий короткий тренінг з питань культурних прав і HRBA, зокрема щодо інтеграції елементів живої спадщини в культурну практику, гендерної рівності та залучення молоді.

Крім того, організації братимуть участь у двох консультаціях зі стейкхолдерами та відкритій консультації за участі митців, культурних операторів і представників громадянського суспільства, які разом сформуують структуру та зміст Посібника. Завершальним етапом стане участь Когорти в публічній фінальній події, на якій буде представлено ключові висновки Посібника та результати реалізованих проєктів. Участь у цих заходах є обов'язковою для забезпечення спільного, інклюзивного й обґрунтованого процесу вироблення знань у межах Когорти.

Усі матеріали та напрацювання, отримані впродовж процесу, будуть використані для розробки фінальної версії **Посібника з прав людини та суспільної взаємодії через мистецтво й гуманітарні науки**. Публікація буде доступна як ресурс з

відкритим доступом на платформах ЮНЕСКО та поширена через відповідні культурні й правозахисні мережі по всьому світу. Участь в інтерв'ю, зустрічах та консультаціях передбачає надання поінформованої згоди. Перед будь-яким збором даних кожна організацію попросять підтвердити форму згоди, у якій буде зазначено, як саме можуть бути використані, процитовані або анонімізовані їхні внески в Посібнику чи пов'язаних з ним матеріалах. ЮНЕСКО забезпечить прозорість та повагу до конфіденційності й інтелектуального внеску протягом усього процесу.

3. Стратегічні рекомендації щодо інклюзивного та заснованого на правах людини проєктного дизайну

Пропозиції мають бути засновані на чітко визначеному інтерсекційному підході, який враховує численні й перехресні форми дискримінації, що перешкоджають рівному доступу до культурного життя. Особливу увагу слід приділити залученню груп, які систематично недопредставлені в культурних ініціативах, зокрема **жінки та дівчата, молодь віком 15–24 роки, особи з інвалідністю, внутрішньо переміщені особи (ВПО), ветерани й ветеранки війни та члени родин загиблих воїнів, жителі й жительки сільських громад, ЛГБТКІ+ особи**. Кожна заявка має передбачати активне залучення **щонайменше трьох (3)** із зазначених груп. Перевага надаватиметься проєктам, що враховують **перехресну вразливість** — особливо серед рідше пріоритетних спільнот, як-от люди без житла або притулку, або сільські й переміщені групи. Такий інтерсекційний підхід має сприяти інклюзивній, заснованій на правах людини та трансформаційній культурній діяльності відповідно до принципів підходу, заснованого на правах людини (HRBA).

Учасникам програми рекомендується інтегрувати наступні наскрізні аспекти в процеси проєктування, упровадження й моніторингу своїх культурних або мистецьких ініціатив. Ці рекомендації відображають міжнародні стандарти у сфері **культурних прав, залучення молоді, гендерної рівності та HRBA**, і мають на меті підтримати розвиток інклюзивних, трансформаційних і сталих ініціатив.

- A. Правовласники та лідерство громад. Організації мають чітко визначити основних правовласників, які беруть участь (наприклад, жінки та дівчата, молодь віком 15–24 роки, особи з інвалідністю, ВПО, ветерани й ветеранки війни та члени родин загиблих воїнів, жителі й жительки сільських громад, ЛГБТКІ+ особи) та забезпечити їхню **активну участь на всіх етапах проєкту**. Громади слід визнавати не пасивними бенефіціарами, а **співтворцями та лідерами культурної й мистецької діяльності**. Як зазначено у [Фрайбурзькій декларації з культурних прав](#), право на участь у культурному житті включає можливість усіх осіб і спільнот мати доступ до культурної спадщини, вільно виражати свою ідентичність і підтримувати культурні практики без дискримінації.
- B. Залучення та розширення прав молоді. Проєкти мають передбачати змістовне залучення молоді, інтегруючи їхній голос у **планування, управління та реалізацію**. Ініціативи повинні враховувати **інтерсекційні ідентичності молоді** (наприклад, ЛГБТІ+ молодь із сільських територій) та просувати їхнє право на доступ, створення й передачу культурних форм вираження, згідно з [Інструментарієм ЮНЕСКО для молодіжної політики та програмування](#).

- C. Гендерна інтеграція та рівність. Гендерна рівність має бути інтегрована на всіх етапах реалізації проєкту. Це включає забезпечення рівного **представництва та лідерства всіх гендерних ідентичностей**, зокрема небінарних осіб; участь у гендерних тренінгах і використання інклюзивної мови; пріоритизацію культурного контенту, що **протидіє гендерному виключенню**, особливо в умовах війни чи післякризових контекстах.
- D. Змістовна участь і доступність. Проєкти мають використовувати **інклюзивні та партисипативні методології**, що забезпечують доступність процесів і результатів для різноманітних громад. Це передбачає використання місцевих мов, адаптацію матеріалів, планування активностей відповідно до потреб громад і забезпечення участі осіб з інвалідністю, мігрантів, сільської молоді та інших недостатньо охоплених груп.
- E. Розширення можливостей і зміцнення спроможності. Проєкти заохочуються до включення **навчальних або менторських сесій**, спрямованих на підвищення спроможності правовласників і місцевих стейкхолдерів. Це включає створення **можливостей для молоді, жінок, ЛГБТКІ+ осіб** реалізовувати свою суб'єктність у формуванні культурних і соціальних наративів. Активності мають сприяти видимості, участі у прийнятті рішень і лідерству в культурному виробництві та публічному дискурсі з метою забезпечення **довгострокового здійснення та сталості культурних прав**.

4. Прозорість, моніторинг, захист і вимоги до подання заявки

Щоб забезпечити добросовісність, захист та ефективну координацію, усі відібрані організації повинні дотримуватися принципів **прозорості, підзвітності, партисипативного моніторингу та чутливості до ризиків** протягом усього періоду реалізації проєктів. Це включає створення чітких механізмів зворотного зв'язку (наприклад, інструментів громадського консультування або анонімних опитувань), а також партисипативних методів оцінювання, які враховують молодіжний, гендерний і культурний вплив.

З огляду на чутливий контекст, у якому працюють багато організацій — зокрема з **ВПО, представниками й представницями ЛГБТКІ+, постраждалими від насильства або з молоддю в уразливих умовах** — усі заявки повинні містити базові заходи безпеки для оцінки ризиків, отримання поінформованої згоди та захисту персональних і культурних даних. Етичні протоколи мають бути чутливими до контексту та розробленими так, щоб запобігти повторній травматизації або шкоді відповідно до [принципу ООН «Не нашкоть»](#) та рамок [PSEA \(запобігання сексуальній експлуатації та зловживанням\)](#).

Кожна організація має подати тільки одну проєктну пропозицію разом з **двома додатками**: [додаток 1](#) — аплікаційна форма, яка містить опис проєкту, обґрунтування підходу, заснованого на правах людини (HRBA), графік реалізації та інформацію про організацію; [додаток 2](#) — бюджет і адміністративна таблиця — документ Excel, у якому детально вказано розподіл гранту в розмірі 10 000 доларів США за основними категоріями витрат (наприклад, персонал, послуги, поїздки, матеріали), зазначено співфінансування (якщо застосовано) та надано базову адміністративну інформацію

(контактна особа проекту та банківські реквізити). Ці документи стануть основою для процесу оцінки та відбору учасників Когорти «Культура і права людини».

5. Процес подання заявок і графік

У період відбору, **10 липня 2025 року о 13:00 за київським часом**, відбудеться сесія «Запитання — відповіді» (Q&A) з командою **UNESCO Art-Lab for Human Rights and Dialogue** та громадською організацією «Культурна платформа Закарпаття». Ця сесія надасть організаціям-заявникам можливість уточнити будь-які запитання щодо цілей програми, методології та процесу подання заявки. Усі зацікавлені заявники наполегливо запрошуються до участі.

Усі апікаційні матеріали мають бути подані англійською мовою не пізніше ніж **20 липня 2025 року (до 23:59 за київським часом)**. Пропозиції, отримані після цього терміну, розглядатися не будуть.

Перша зустріч із реалізації програми Когорта «Культура і права людини» відбудеться **1 серпня 2025 року**, ознаменувавши офіційний запуск програми та початок процесу залучення п'яти (5) відібраних організацій.

Заявники можуть надсилати запитання щодо цього відкритого конкурсу на електронну адресу art-lab@cultrpz.org до **11 липня 2025 року (до 23:59 за київським часом)**. Звертаємо увагу, що запитання, отримані після цієї дати, не розглядатимуться.